

Nov doktor znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani**Erik Logar:****Znamčenje območij kot pristop k razvoju podeželja v Sloveniji*****Place Branding as an Approach to the Development of Rural Areas in Slovenia****Doktorska disertacija:* Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2023, 166 strani*Mentorica:* dr. Irma Potočnik Slavič*Somentorica:* dr. Nika Razpotnik Visković*Zagovor:* 10. 5. 2023*Naslov:* Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika, Novi trg 2, 1000 Ljubljana*E-pošta:* erik.logar@zrc-sazu.si

Izvleček: Znamčenje se v gospodarstvu uporablja za upravljanje s percepcijo posameznika ali skupnosti glede izdelkov ali storitev. Ker se z znamčenjem lahko spreminja tudi pogled deležnikov na območje in njegove prvine, je proces postal sestavni del spodbud in ukrepov v programih teritorialnega razvoja. Ta pristop se že več kot dve desetletji uporablja tudi pri razvoju podeželskih območij v Sloveniji, vendar se izvajanja in učinkov pristopa doslej ni celovito proučilo. Podeželje v Sloveniji je zato privlačen prostorski poligon in geografski laboratorij za raziskovanje tovrstne tematike. Doktorska disertacija znamčenje obravnava kot prostorski pojav. Namen doktorske disertacije je proučevanje prostorskih vzorcev in pokrajinskih značilnosti znamčenja podeželskih območij v Sloveniji z vidika vzrokov in učinkov. Uporabljena je kombinacija kvalitativnih in kvantitativnih metod. Rezultati so pokazali, da se procesi znamčenja razvijajo v soodvisnosti od družbenogospodarskih, strukturnih in organizacijskih lastnosti podeželskih območij. Pri proučevanju procesa so prepoznane posebnosti, ki odstopajo od teoretskih predpostavk v strokovni literaturi: znamčenje nemalokrat namesto prostorsko uravnoteženega razvoja spodbuja nastanek razvojnih razlik, pri izvajanju namesto celovite usmeritve prevlada sektorska. Deležniki so za sodelovanje nizko motivirani, s tem je povezana tudi prevlada sprejemanja odločitev od zgoraj navzdol.

Ključne besede: znamčenje, podeželje, tržna znamka, teritorialni razvoj, omrežje, občina, lokalna akcijska skupina, zavarovano območje

Lucija Miklič Cvek

Poročilo o delu Zveze geografov Slovenije v letu 2023Ljubljana, Gosposka ulica 13, <https://www.zveza-gs.si/>

Zveza geografov Slovenije (ZGS) nadaljuje svoje poslanstvo, razvijanja društvene dejavnosti in krepitev geografije kot znanost. ZGS je v letu 2023 organiziral oziroma soorganiziral več dogodkov, bil aktiven v mednarodnem prostoru ter izdala nov letnik revij Geografski vestnik in Geografski obzornik.

V letu 2023 je bilo v ZGS včlanjenih šest društev (**Ljubljansko geografsko društvo, Društvo učiteljev geografije Slovenije, Geografsko društvo Gorenjske, Geografsko društvo Maribor, Društvo mladih geografov Slovenije in Društvo študentov geografije Maribor**) ter pet posameznikov. V okviru ZGS so delovale tri komisije (**Komisija za hidrogeografijo, Komisija za uporabo geografskih informacijskih sistemov pri varovanju okolja in Komisija za regionalno in prostorsko planiranje**).

Izvršni odbor (IO), izvoljen na Občnem zboru leta 2022, je ostal nespremenjen. Poleg tekočih opravil je izvedel več dejavnosti, katerih cilj je bil krepiti sodelovanje in povezovanje z društvi in geografskimi

ustanovami. Izvršni odbor se je sestel na šestih rednih in dveh dopisnih sejah. V marcu je organiziral **občni zbor**, ki so se ga udeležili predstavniki vseh društev včlanjenih v ZGS. Na občnem zboru so bila predstavljena poročila o delu organov ZGS ter poročila o delovanju društev in komisij. Na njem je bila podeljena organizacija 24. zborovanja slovenskih geografov (leta 2025) Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Krepitev sodelovanja med društvi in ustanovami je bila ena od prednostnih nalog izvršnega odbora ZGS v letu 2023. Predsednik Aleš Smrekar se je v začetku leta sestel s predstavniki vseh društev, včlanjenih v ZGS, predstavniki treh oddelkov za geografijo in predstojnikom ZRC SAZU Geografskega inštituta Antona Melika. V marcu je bil organiziran skupen **sestanek predstavnikov društev**, včlanjenih v ZGS. Prisotni so na njem razpravljali o možnem sodelovanju in povezovanju.

V juniju 2023 je bil na pobudo predsednika ZGS Aleša Smrekarja organiziran »**Dan geografije**«. Na srečanju, ki je potekalo na ZRC SAZU Raziskovalni postaji Barje na Igu (slika 1), so sodelovali predstavniki ZRC SAZU Geografskega inštituta Antona Melika, Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelka za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem in Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Srečanje je bilo razdeljeno na tri sklope. Prvi sklop je bil posvečen izzivom na pedagoškem področju. Moderatorja (dr. Mojca Ilc Klun in dr. Uroš Horvat) sta izpostavila prenovo učnih načrtov za osnovne šole in gimnazije ter zmanjševanje zanimanja za študij geografije. Drugi sklop je bil posvečen izzivom na področju raziskovanja. Udeleženci srečanja (sklop sta moderirali dr. Barbara Lampič in dr. Mimi Urbanc) so razpravljali o tem ali naj se geografsko raziskovanje usmeri na manjše število izbranih tem ali pa naj pokriva tudi nove teme, ki na prvi pogled niso geografska. V tretjem sklopu so udeleženci razpravljali o položaju geografije v družbi. Moderatorja (dr. Miha Koderman in dr. Aleš Smrekar) sta opozorila na majhno prisotnost geografije v medijih in s tem povezano neprepoznavnost geografije v javnosti. Prisotni so predstavili različne ideje za promocijo geografije v medijih in v širši javnosti. Predstavniki geografskih ustanov so se na dogovoru dogovorili, da bi tovrstna srečanja postala tradicionalna, bienalna (slika 2).

ZGS je izdal dve številki znanstvene revije **Geografski vestnik** ter dve dvojni številki strokovne revije **Geografski obzornik**. Reviji nadaljujeta tradicijo seznanjanja strokovne in širše javnosti z znanstvenimi dosežki geografske vede.

MATIJA ZORN

Slika 1: Druženje ob »Dnevu geografije«.

ZGS je 14. aprila 2023 organiziral **Noč geografije**, v okviru katere se je odvilo enajst dogodkov. Dva sta potekala na daljavo, ostali pa v različnih delih Slovenije (Rateče, Bovec, Maribor, Malečnik, Svibno, Lukovica, Bogenšperk, Hrvatini ter Krajinski park Ljubljansko barje). V okviru Noči geografije je potekala tudi razglasitev **Bohinčeve nagrade** Zveze geografov Slovenije za najboljšo študentsko delo s področja geografije ter predstavitev nagrajenih raziskovalnih nalog srednješolcev in osnovnošolcev. Na razpis za Bohinčovo nagrado so prispele tri prijave. IO ZGS je na predlog strokovne komisije v sestavi dr. Maruša Goluža, dr. Aleš Smrekar in dr. Matjaž Geršič, nagrado podelil Ambrožu Černetu za magistrsko delo »Geološki igra kot način revitalizacije kozolcev v Zgornjesavski dolini« (mentorica dr. Irma Potočnik Slavič).

ZGS je v sodelovanju z drugimi strokovnimi organizacijami s področja upravljanja voda, 19. in 20. oktobra 2023, na Ptuj soorganiziral **3. kongres o vodah**. Udeleženci kongresa so razpravljali o ključnih vidikih upravljanja z vodami v Sloveniji. Še posebej so izpostavili interdisciplinarnost upravljanja voda ter pomen vpetosti problematike voda v mednarodni strokovni in politični prostor.

Komisija za regionalno in prostorsko planiranje ZGS in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani sta, 18. oktobra 2023, organizirala **10. mesec prostora**. V ospredju dogodka so bile aktualne izkušnje in izzivi regionalnega planiranja v Sloveniji.

10. novembra 2023 je ZGS skupaj s Slovensko matico, ZRC SAZU Geografskim inštitutom Antona Melika, ZRC SAZU Inštitutom za raziskovanje krasa, Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Geomorfološkim društvom Slovenije soorganiziral simpozij ob **100-letnici rojstva akademika prof. dr. Ivana Gamsa**, častnega predsednika Zveze geografov Slovenije.

ZGS je v okviru **20. Ilesičevih dni** (septembra) podelil **Ilesičevo priznanje** za življenjsko delo na področju geografskega izobraževanja dr. Juriju Senegačniku. V okviru prireditve je potekala tudi Akademija ob 90-letnici častnega predsednika ZGS, zasl. prof. dr. Jurija Kunaverja. Zbrane je v imenu ZGS nagovoril Matej Gabrovce.

ZGS je zastopal slovenske geografe v **Mednarodni geografski zvezi** (IGU – *International Geographical Union*) in v **Evropskem združenju geografskih zvez** (EUGEO – *Association of Geographical Societies*).

Slika 2: Predstavniki geografskih ustanov (od desne: Miha Koderman, Uroš Horvat, Aleš Smrekar, Katja Vintar Mally in Matija Zorn) so ob »Dnevu geografije« podpisali zavezo, da bi tovrstna srečanja postala stalnica.

in Europe). Predstavniki ZGS so se udeležili devetega kongresa EUGEO, ki je potekal od 4. do 7. septembra v Barceloni. Kongres je organiziralo Katalonsko geografsko društvo, v sodelovanju s Fakulteto za geografijo in zgodovino Univerze v Barceloni (*Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona*) in Inštitutom za katalonske študije (*Institut d'Estudis Catalans*). V okviru kongresa je potekala tudi letna skupščina EUGEO. Na skupščini je bil sprejet nov statut združenja, hkrati je bil potrjen načrt dejavnosti za naslednji dve leti. Prihodnji kongres EUGEO bo potekal septembra 2025 na Dunaju. EUGEO pa bo dejaven tudi na kongresu Mednarodne geografske zveze v Dublinu leta 2024.

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije je s prehodom na stabilno financiranje programskih skupin leta 2023 ukinila sofinanciranje članarin v mednarodnih organizacijah. ZGS je članarino za članstvo v Mednarodni geografski zvezi (v višini 1000 USD) plačal s finančno pomočjo Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ZRC SAZU Geografskega inštituta Antona Melika ter ZRC SAZU Inštituta za raziskovanje krasa.

V avgustu so Slovenijo prizadele uničujoče poplave, v katerih so bili prizadeti tudi stanovski kolegi. ZGS je pri Rdečem križu Slovenije odprla sklic za zbiranje **finančne pomoči** kolegoma, ki sta v poplavah utrpela največjo škodo. Na povabilo ZGS se je odzvalo 38 fizičnih in ena pravna oseba s skupnim prispevkom v višini 3259 €. Akcija je bila zaključena konec novembra, ko je Rdeči križ Slovenije donirana sredstva nakazal upravičencema. Oba sta se iz srca zahvalila vsem, ki so se odzvali tej akciji.

ZGS je po novem prisoten na družbenem omrežju **Facebook**. Za redno objavljane novic o različnih geografskih dogodkih in publikacijah skrbi članica IO ZGS Tina Šlajpah. Pomembno spremembo je doživela tudi **Geolista**, ki po novem omogoča pošiljanje sporočil z aktivnimi povezavami ter priponkami.

Boštjan Rogelj

Poročilo o delu Ljubljanskega geografskega društva v letu 2023

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://www.lgd-geografi.si/>

Leta 2023 smo v Ljubljanskem geografskem društvu (LGD) po treh pandemskih letih končno zadeli s polnimi pljuči. Skupaj smo izvedli 30 društvenih prireditev: osemnajst ekskurzij (sedem pohodnih, pet kratkih in šest »klasičnih«), sedem potopisnih predavanj, štiri geografske večere in eno fotografsko delavnico (preglednice 1–4), ki se jih je skupaj udeležilo 645 oseb. Pod okriljem Založbe ZRC smo izdali tudi knjižni vodnik z opisi društvenih ekskurzij po zamejski Štajerski in Porabju (preglednica 5). V povprečju so bila najbolj obiskana potopisna predavanja, med katerimi je bil tudi najbolj obiskan društven dogodek leta – potopis o kontrastih življenja v Palestini pod okupacijo (85 poslušalcev). Tako kot doslej so bili obravnavane teme in območja zelo raznoliki. Ekskurzije po Sloveniji in sosednjih pokrajinah so bile v nasprotju s prejšnjimi leti bolj tematsko obarvane (ena izmed njih je bila na primer literarna), enkrat pa smo se podali čez državno mejo. Na kratkih ekskurzijah smo spoznavali različne lokalno relevantne tematike in ustanove, zaradi velikega zanimanja smo ogled muslimanskega kulturnega centra izvedli že drugič. V okviru pohodnih ekskurzij smo nadaljevali s potjo po nekdanji deželi Kranjski s poudarkom na zavarovanih območjih narave in demografsko ogroženih manjših naseljih. Zaradi prenove »domače« dvorane Zemljepisnega muzeja smo predavanja izvedli na Oddelku za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete (z vzporednim prenosom na Zoomu). Tri geografske večere smo namenili predstavitvam svežih raziskovalnih rezultatov, na enem pa smo seznanili z možnostmi, ki jih ponujajo uradni statistični podatki. Težišče tokratnega sklopa potopisnih predavanj je bilo na Bližnjem vzhodu, dva od njih smo izvedli v sodelovanju z Društvom mladih geografov Slovenije. Fotografsko delavnico v spomin dr. Bojana Erhartiča smo namenili fotografiranju z letalnikom. LGD je tako nadaljeval z uresničevanjem svojega temeljnega poslanstva, tj. razvijanjem geografske znanosti in izobraževanja, uveljavljanjem geografije v družbi, izobraževanjem članov in popularizacijo geografskih spoznanj. Društvo je v letu 2023 obdržalo status nevladne organizacije v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja.